

Svaka od četiri velesile (u međuvremenu im se pridružila i Francuska) postavila je po jednog suca te po jednog predstavnika bez prava glasa. I u tužilaštvu su se nalazili pripadnici četiriju sila.

U **Berlinu** je 18. listopada 1945. održana uvodna sjednica Međunarodnog vojnog suda (IMT) u zgradi vrhovnog suda (sjedištu Savezničkog vijeća). Sjednicom je predsjedavao sovjetski sudac **Iola T. Nikitschenko**. Tužitelji su predali optužnicu protiv 24 najveća ratna zločinca kao i protiv šest „zločinačkih organizacija“ (korpora političkih vođa Nacional socijalističke njemačke radničke stranke, SS-a, jurišnih odreda (SA), vlade njemačkog carstva, glavnog stožera, Gestapa i sigurnosne službe).

Četiri točke optužnice:

1. zavjera protiv mira
2. zajednički plan ili zavjera
3. ratni zločini
4. zločin protiv čovječnosti

24 vodeća nacista optuženi su kao glavni ratni zločinci:

Martin Bormann, rođ. 1900. Poljoprivrednik. Od 1933. načelnik stožera kod Rudolfa Heßa, za vrijeme Drugog svjetskog rata najbliži Hitlerov suradnik u glavnom stožeru. Umro početkom svibnja 1945. u Berlinu (kako je međuvremenu dokazano, no za vrijeme procesa bilo je neizvjesno). Optužen u odsustvu po točkama 1., 3. i 4., a osuđen na smrt po točkama 3. i 4.

Karl Dönitz, rođ. 1891., admiral flote. Nakon Hitlerove smrti 2. svibnja 1945. oformio je Flensburšku vladu. Optužen je po točkama 1., 2. i 3., a osuđen po točki 2. i 3. na 10 godina zatvora. Pušten na slobodu 1956. Umro 1980.

Hans Frank, rođ. 1900. Odvjetnik. Od 1939. Generalni guverner u Poljskoj. Optužen po točkama 1., 3. i 4.; osuđen na smrt po točkama 3. i 4.

Wilhelm Frick, rođ. 1877. Ministar unutarnjih poslova u Reichu. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4.; osuđen na smrt po točkama 2., 3. i 4.

Hans Fritzsche, rođ. 1900., novinar. Od 1933. voditelj informativne službe u odjelu za tiskovne komunikacije Ministarstva propagande. U izvjesnoj mjeri mu je suđeno umjesto Goebbelsu, koji je počinio samoubojstvo. Optužen po točkama 1., 3. i 4.; oslobađajuća presuda. Nakon toga je u postupku denacifikacije osuđen na 9 godina prisilnog rada. Otpušten je u jesen 1950. a umro je 1953. godine.

Walter Funk, rođ. 1890. Privredni izjavitelj. Hitlerov ministar gospodarstva i od 1939. predsjednik Njemačke Reichsbanke. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4.; osuđen na doživotni zatvor po točkama 2., 3. i 4. 1957. pušten je iz zatvora zbog bolesti. Umro 1960.

Hermann Göring, rođ. 1893. On je kao pruski ministar unutarnjih poslova osnovao „Ured tajne državne policije“, koji je kasnije postao poznata pod imenom GeStaPo. Od 1936. mobilizirao je privredne snage Reicha u svrhu ponovnog naoružanja. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4.; osuđen na smrt po sve 4 točke. Uvečer prije dana smaknuća počinio samoubojstvo uzevši cijankalij. Nije nikada posve razjašnjeno kako je došao do kapsule cijankalija.

Rudolf Heß, rođ. 1894. Od 1933. Hitlerov zamjenik u Nacional socijalističkoj njemačkoj radničkoj stranci. Odlatio je u nikada razjašnjenu misiju u Škotsku, gdje je zatočen 10.5.1941. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4. te osuđen na doživotni zatvor po točkama 1. i 2. U savezničkom zatvoru za ratne zločince Berlin-Spandau počinio je 1987. samoubojstvo.

Alfred Jodl, rođ. 1890. Generalpukovnik, šef operacijskog odjela Njemačkih oružanih snaga, Hitlerov savjetnik za strateška i operativna pitanja. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4. te po svim navedenim točkama osuđen na smrt.

Ernst Kaltenbrunner, rođ. 1903. Odvjetnik. Šef sigurnosne policije i glavnog ureda sigurnosne policije Reicha. Optužen po točkama 1., 3. i 4.; za zločine iz točke 3. i 4. osuđen je na smrt.

Wilhelm Keitel, rođ. 1882. Generalfeldmaršal i šef vrhovnog zapovjedništva Wehrmachta. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4. te za zločine po svim navedenim točkama optužnice osuđen na smrt.

Gustav Krupp von Bohlen und Halbach, rođ. 1870. Optužen kao predstavnik njemačke teške industrije i industrije naoružanja po točkama 1., 2., 3. i 4. Obzirom da je zbog posljedica prometne nesreće iz 1944. godine bio nesposoban za suđenje, postupak protiv njega obustavljen ja 1945. Umro 1950. (U procesu „Krupp“, jednom od dvanaest daljnjih procesa, Kruppov sin Alfried osuđen je od strane jednog američkog vojnog suda na 12 godina zatvora i oduzimanje cjelokupne imovine).

Robert Ley, rođ. 1890., kemičar. On je 1933. ukinuo slobodne sindikate i otada je vodio – čvrsto ideološki usmjerenu –njemačku radničku frontu. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4. Počinio samoubojstvo 26.10.1945. u zatvoru u Nürnbergu.

Konstantin von Neurath, rođ. 1873. Od 1908. u diplomatskoj službi. Od ožujka 1939. do 1943. (suspendiran 1941.). Protektor Češke i Moravske. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4. te osuđen za zločine iz točaka 1., 2., 3. i 4. na 15 godina zatvora. 1954. pušten na slobodu radi bolesti. Umro 1956.

Franz von Papen, rođ. 1879. Vicekancelar u prvom Hitlerovom kabinetu 1933. Kasnije veleposlanik u Beču i Ankari. Optužen po točkama 1. i 2. Međunarodni vojni sud je donio oslobađajuću presudu. Nakon toga je u postupku denacifikacije osuđen na 8 godina prisilnog rada. Otpušten 1949. Umro 1969.

Erich Raeder, rođ. 1876. Admiral flote, od 1943. vrhovni zapovjednik ratne mornarice. Optužen i osuđen po točkama 1., 2. i 3. na doživotni zatvor. Pušten iz zatvora zbog bolesti 1955. Umro 1960.

Joachim von Ribbentrop, rođ. 1893. Ekonomista. 1938. – 1945. ministar vanjskih poslova Reicha. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4. te za zločine iz istih osuđen na smrt.

Alfred Rosenberg, rođ. 1893. Od 1941. Ministar Rajha za okupirana istočna područja. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4. te za zločine iz istih osuđen na smrt.

Fritz Sauckel, rođ. 1894. Od 1942. Generalni Hitlerov opunomoćenik „za angažiranje radne snage“ i kao takav odgovoran za više od 5 milijuna žena i muškaraca poslanih iz svih okupiranih područja Europe na prisilni rad u Njemačku. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4. te za zločine iz točke 3. i 4. osuđen na smrt.

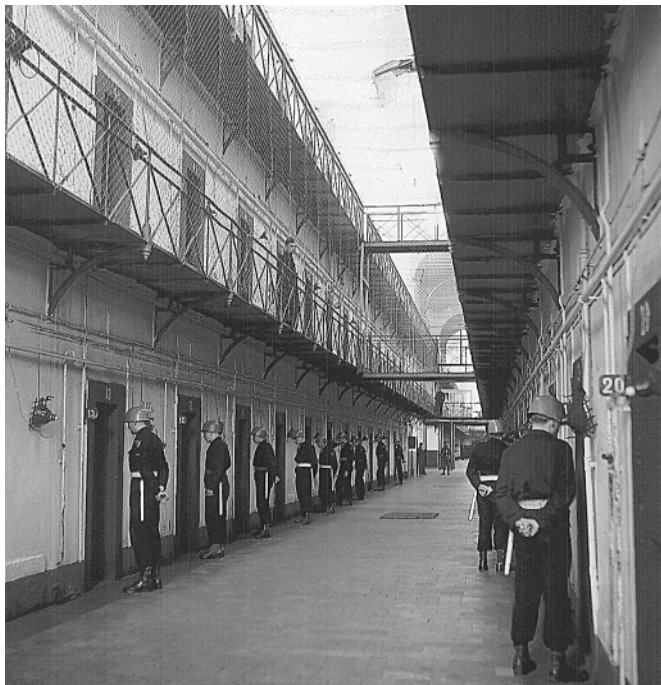
Hjalmar Schacht, rođ. 1877. Bankar. Predsjednik banke Reicha i ministar gospodarstva. Od 1944. u koncentracijskom logoru Flossenbürg. Optužen za zločine po točki 1. i 2. no oslobođen. Ubrzo nakon toga uhapšen zbog optužbi od strane njemačkih vlasti, te u zatvoru do 1948. Na drugoj je instanci opet izrečena oslobađajuća presuda. Umro 1970.

Baldur von Schirach, rođ. 1907. Voda omladine Reicha te od 1940. gaulajter grada Beča. Optužen za zločine iz točke 1. i 4.; osuđen po točki 4. na 20 godina zatvora. Pušten na slobodu 1966. Umro 1974.

Arthur Seyß-Inquart, rođ. 1892. Odvjetnik. Od 1940. do 1945. „Povjerenik Reicha za okupirana nizozemska područja“. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4.; osuđen na smrt po točkama 2., 3. i 4.

Speer, Albert, rođ. 1905. Arhitekt. Od 1937. glavni građevinski inspektor za grad Berlin. 1942. – 1945. ministar Reicha za naoružanje i streljivo. Optužen po točkama 1., 2., 3. i 4.; osuđen po točkama 3. i 4. na 20 godina zatvora. Pušten 1966. Umro 1981.

Julius Streicher, rođ. 1885. Učitelj u osnovnoj školi. Kao /novinarsko glasilo za svoju hajku na Židove osniva 1923. godine tjednik „Jurišnik“, te je vlasnik i izdavač istog do 1945. – znači i nakon smjenjivanja s funkcije gaulajtera. Optužen je po točkama 1. i 4. te osuđen na smrt po točki 4.

Tijek procesa u Nürnbergu

Proces u Nürnbergu trajao je od 20. studenog 1945. do 31. kolovoza 1946. Tribunalom je predsjedavao britanski član, **lord Geoffrey Lawrence**. Od 20. studenog 1945. do 1. listopada 1946. Međunarodni je vojni sud zasjedao u dvorani porotnog suda (dvorana 600) u zgradi suda u Nürnbergu u ulici Fürther Straße.

Rasprave su trajale ukupno 218 dana i za to je vrijeme, između ostalog, u postupak uključeno 360 svjedoka; svjedoci su dijelom saslušavani pismenim putem, dijelom pred samim tribunalom (236) a dijelom od strane postavljenih sudaca. Povrh toga sud je pregledao oko 200.000 pismenih izvjava, danih pod prisegom, u svrhu prikupljanja dokaza.

Poslovnik suda temeljio se na angloameričkom pravnom sustavu. U zgradi suda u Nürnbergu bilo je zaposleno 1000 osoba za potrebe međunarodnog tribunala (osoblje koje je provodilo saslušanja, tumači, prevoditelji, daktilografkinje, itd.)

Dana 30.09. i 1.10.1946. **objavljene** su presude:

12 smrtnih presuda; 7 kazni zatvora na 10 godina ili doživotno; 3 oslobađajuće presude. Od ukupno šest optuženih, zločinačkim organizacijama proglašene su zbor vođa Nationalsocijalističke stranke, SS, Gestapo i služba sigurnosti.

Obješeno je deset osoba osuđenih na smrt (Göring je nekoliko sati prije toga počinio samoubojstvo, Bormannu je suđeno u odsustvu). Smaknuće je izvršeno u ranim jutarnjim satima 16. listopada 1946. u staroj sportskoj dvorani zatvora u Nürnbergu (koja je 1987. u sklopu dogradnje i renoviranja srušena). Leševi smaknutih spaljeni su zatim u krematoriju u Münchenu, a pepeo im je rasut u jedan od pritoka rijeke Isar.

Osuđenici na kaznu zatvora premješteni su 18. srpnja 1947. u saveznički zatvor za ratne zločince Berlin-Spandau. Posljednji zatočenik, Rudolf Heß, počinio je samoubojstvo 1987.

Suprotno prvotnom planu, daljnji su zajednički procesi četiriju pobjedničkih sila izostali zbog „hladnog rata“. U Nürnbergu, koji se nalazio pod savezničkom okupacijom Amerikanaca, uslijedilo je u razdoblju od 1947. do 1949. još 12 američkih vojnih procesa protiv političara, vojnih dužnosnika, vodećih privrednika, liječnika, pravnika, zaposlenika Ministarstva vanjskih poslova itd.

Slični su postupci vođeni i u francuskoj, britanskoj i sovjetskoj okupacijskoj zoni.

Protokoli sa glavnog suđenja ratnim zločincima objavljeni su 1947./1949., a takozvana „plava serija“ obuhvaća 22 toma odnosno 14.638 stranica.

Od 21. studenog 2010. „**Memorijalni centar Nürnbergski procesi**“, smješten u istočnom krilu zgrade suda, kao dio Muzeja grada Nürnberga, u ulici Bärenschanzstraße 72, pruža informacije o glavnom nürnbergskom procesu kao i daljnjih 12 procesa u nastavku, te o razvoju međunarodnog kaznenog prava u razdoblju nakon tih procesa pa sve do Međunarodnog kaznenog suda u Den Haagu.

Izdavač: Oberlandesgericht Nürnberg,
Fürther Straße 110, 90429 Nürnberg

Internet: www.memorium-nuernberg.de
www.justiz.bayern.de/gericht/olg/n/

Prijevod: Vesna Kudumija, prof.

Tekst: prof. dr. Klaus Kastner

Fotografije: Ray D'Addario

Međunarodni vojni tribunal „Nürnbergski proces“

Od 20. studenog 1945. do 1. Listopada 1946. u dvorani porotnog suda (dvorana 600) zgrade suda u Nürnbergu u Fürther Straße, zasjedao je Međunarodni vojni tribunal (IMT). Procesi su se temeljili na odlukama koje su tri savezničke sile (Sjedinjene američke države, Sovjetski savez i Velika Britanija) donijele na konferencijama u Moskvi (1943.), Teheranu (1943.), Jalti (1945.) i Potsdamu (1945.).

Po nalogu predsjednika SAD-a, Harryja S. Trumana, cjelokupni je postupak organizirao američki savezni sudac **Robert H. Jackson**, koji je tijekom procesa bio glavni američki tužitelj. Predložio je Nürnberg kao mjesto održavanja procesa. Tada je samo u Nürnbergu postojala dovoljno velika zgrada suda, koja je za vrijeme zračnih napada tek neznatno oštećena (površine 22.000m², sa otprilike 530 ureda i oko 80 dvorana), a u čijoj se neposrednoj blizini nalazio isto tako zatvor koji nije pretrpio oštećenja.

Obzirom da je Sovjetski savez zahtijevao da se proces održi u Berlinu, 8.8.1945. četiri sile pobjednice odredile su temeljem *Londonske povelje o progonu i kažnjavanju ratnih zločina* Berlin kao stalno sjedište suda. Prvi postupak (od mnoštva planiranih) provest će se ipak u Nürnbergu. Mjesto održavanja daljnjih procesa odredit će sam sud.